

• ABSTRAKT

Nervni sistem čovjeka čine mozak, kičmena moždina i nervi po cijelom tijelu. Nervni sistem ima dva odvojena dijela: CNS (centralni nervni sistem) i PNS (periferni nervni sistem). CNS uključuje mozak i kičmenu moždinu. Periferni nervni sistem je mreža nerava koja povezuje mozak i kičmenu moždinu sa ostalim dijelovima tijela.

Mozak je u vezi sa većinom tijela preko nerava koji idu uz i niz kičmenu moždinu. Svaki kičmeni pršljen stvara otvor između sebe i pršljena iznad i ispod. Kroz taj otvor, razgranjuje se par kičmenih nerava i nosi poruke iz kičmene moždine udaljenijim dijelovima tijela. Nervi na prednjoj strani kičmene moždine, zvani motorni nervi, nose podatke iz mozga u mišiće, oni na stražnjem dijelu kičmene moždine, zvani čulni ili senzorni nervi, nose čulne podatke iz udaljenih dijelova tijela u mozak.

Periferni nervni sistem čini 31 par kičmenih nerava (n. spinales), 12 pari moždanih živaca (n. cranialis) i ganglije uz njih. Periferni nervi su zapravo snopići pojedinačnih nervnih vlakana. Neki su vrlo mali (promjera manjeg od 0,04 cm) a drugi sasvim veliki (promjera većeg od 0,6 cm).

Povrede perifernih nerava mogu nastati kao posljedica dejstva niza fizičkih ili hemijskih agenasa koji dovode do različitog stepena morfofunkcionalnih oštećenja kakve su: **laceracija**, odnosno transekcija ili presjecanje (30% povreda sa djelimičnim ili potpunim prekidom kontinuiteta), **istezanje**, odnosno trakcija, **kontuzije** (najveća grupa povreda koji najčešće ostavljaju nerv u kontinuitetu), **ishemije**, **kompresije**, **električne povrede**, **termičke povrede** i **iradiacione povrede** i **injekcione povrede**.

Prilikom bilo kakvog od ovih vidova oštećenja, neophodna je adekvatna dijagnostika putem kliničkog pregleda, zatim elektrodijagnostika i neurološka dijagnostika (da se utvrdi stepen oštećenja nerva).

Liječenje oštećenja perifernih nerava obavlja se konzervativnim metodama (fizioterapijski), a ukoliko se to ne može izbjeći i hirurškim zahvatima.

Fizioterapija oštećenja perifernih nerava podrazumijeva rad na vraćanju oslabljene ili izgubljene funkcije nerva, odnosno određenog dijela fizionomije povređene osobe. Rehabilitacija podrazumijeva rad na osposobljavanju putem raznih metoda rehabilitacije koje će, kao i metode fizioterapije, biti navedene u ovom radu.